

Grundläggande granskning av förbundsdirekt- ionen 2025

Södra Lapplands gymnasieförbund

Sammanfattning

Kommunrevisionens uppgift är att ge kommunfullmäktige underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Denna grundläggande granskning är en del av den årliga granskningen.

Enligt God revisionsred är den grundläggande granskningen inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse eller nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter. Denna granskning har således varit av översiktlig karaktär.

För vår sammanfattande bedömning och rekommendationer, se avsnitt 3.

Innehåll

1.	Inledning.....	2
1.1.	Bakgrund.....	2
1.2.	Syfte och revisionsfrågor.....	2
1.3.	Avgränsning.....	3
1.4.	Revisionskriterier.....	3
1.5.	Konsortialavtal och förbundsordning för Södra Lapplands gymnasieförbund.....	3
1.6.	COSO-ramverkets fem komponenter.....	3
1.7.	Genomförande.....	4
2.	Granskningsresultat.....	5
2.1.	Inledning.....	5
2.2.	Styrning och uppföljning av verksamhet.....	5
2.3.	Styrning och uppföljning av ekonomi.....	7
2.4.	Intern kontroll.....	8
3.	Sammanfattande bedömning.....	9

1. Inledning

1.1. Bakgrund

I kommunalförbund med direktion är kommunrevisionens uppgift att ge kommunfullmäktige hos respektive medlemskommun underlag till den årliga ansvarsprövningen. Enligt kommunallagen 12 kap. 1 § ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden i den omfattning som följer av God revisionsred. Begreppet all verksamhet avser den verksamhet som bedrivs inom direktionens ansvarsområden.

Enligt god revisionsred ska den grundläggande granskningen ge en grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen ska vara inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelsen (direktionen) har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Enligt *god revisionsred i kommunal verksamhet* ska den grundläggande granskningen ge en grund för revisionens bedömningar i revisionsberättelsen. Granskningen ska vara inriktad på att översiktligt bedöma måluppfyllelsen samt om styrelse respektive nämnd har en tillräcklig styrning och kontroll för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Granskningen tar sin utgångspunkt i *God revisionsred*, samt de risker som framkommit i revisorernas risk- och väsentlighetsanalys.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är översiktligt bedöma om förbundsdirektionen har säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig. Utifrån syftet besvarar vi följande revisionsfrågor i granskningen:

Ändamålsenlighet

- ▶ Har förbundsdirektionen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt?
 - Har direktionen säkerställt en tillräcklig styrning av verksamheten?
 - Har direktionen säkerställt en tillräcklig uppföljning av verksamheten?

Ekonomiskt tillfredställande

- ▶ Har förbundsdirektionen säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar?
 - Har direktionen säkerställt en tillräcklig styrning av ekonomin?
 - Har direktionen säkerställt en tillräcklig uppföljning av ekonomin?

Intern kontroll

- ▶ Har förbundsdirektionen säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig?

1.3. Avgränsning

Granskningen avser förbundsdirektionen och är främst avgränsad till år 2025. Den grundläggande granskningen är översiktlig och inte inriktad på detaljer. Eftersom granskningen är översiktlig bedömer vi ändamålsenlighet, ekonomiskt tillfredställande, intern kontroll på en övergripande nivå.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses bedömningsgrunder som används i granskningen som utgångspunkt för analys, bedömningar och slutsatser. Revisionskriterierna kan hämtas ifrån lagar och förarbeten eller interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. Kriterier kan också ha sin grund i jämförbar praxis eller erkänd teoribildning. I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen 6 kap. 6 § om nämndernas ansvar för styrning och intern kontroll
- ▶ Kommunallagen 9 kap. 2 § om bestämmelser som ska tillämpas av kommunalförbund. Detta medför att kommunallagens bestämmelser om styrelsen och dess uppgifter bör i huvudsak tillämpas på direktionen.
- ▶ Konsortialavtal (2024-06-12)
- ▶ Förbundsordning (2024-06-12)
- ▶ COSO-ramverket

1.5. Konsortialavtal och förbundsordning för Södra Lapplands gymnasieförbund

Förbundets kommunala ändamål enligt förbundsordningen är att ansvara för medlemskommunernas skyldigheter och befogenheter vad gäller ungdomars utbildning inom gymnasieskolan och anpassad gymnasieskola. Förbundet ska i sin budget ange en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande treårsperioden.

I förbundsordningen framgår det inte hur direktionen ska arbeta med intern kontroll. I vår granskning utgår vi från COSO-ramverket för att bedöma direktionens arbete med intern kontroll.

1.6. COSO-ramverkets fem komponenter

COSO-ramverket är internationellt etablerat för utvärdering och utveckling av intern styrning och kontroll. Ramverket består av moment av vikt för god styrning och kontroll:

- ▶ Kontrollmiljö
- ▶ Riskbedömning/riskanalys
- ▶ Kontrollaktiviteter/kontrollmoment
- ▶ Information och kommunikation
- ▶ Uppföljning och utvärdering

1.7. Genomförande

Vi har i huvudsak utfört granskningen genom dokumentgranskning (tex protokoll och tillhörande underlag såsom mål- och budgetdokument, ekonomi- och verksamhetsrapporter, delårsrapporter, bokslut och årsrapporter/verksamhetsberättelser).

Vi använder oss av följande bedömningsskala för att besvara revisionsfrågorna och kontrollpunkterna i tabellerna:

Ja, i allt väsentligt.	Grön
Delvis, viss avvikelse.	Gul
Nej, väsentlig avvikelse.	Röd
Ej tillämbart.	Grå

2. Granskningsresultat

2.1. Inledning

I nedanstående avsnitt redogörs för granskningens iakttagelser. Vi har utifrån granskningens tre övergripande revisionsfrågor delat upp dessa i tre avsnitt där våra iakttagelser per fråga sammanställs i tabeller. Granskningens resultat sammanställs i avsnitt tre där granskningens syfte och revisionsfrågor besvaras.

2.2. Styrning och uppföljning av verksamhet

I nedanstående tabell har vi sammanställt våra iakttagelser avseende nämndens verksamhetsstyrning och uppföljning. Tabellen syftar till att besvara revisionsfrågan om förbundsdirektionen har säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt.

Kontrollpunkter: Verksamhetsstyrning och uppföljning	Bedömning	Kommentar och hänvisning till protokoll
Beslutat om verksamhetsmål	Ja	<p>Verksamhetsmål framgår i dokumentet <i>systematiskt kvalitetsarbete</i>. Det framgår att fyra övergripande verksamhetsmålen är följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Övergripande kvalitet & organisation • Trygghet, trivsel, studiero, normer & värden • Måluppfyllelse & förutsättningar för lärande • Delaktighet, inflytande & omvärld <p>För läsåret 2024/2025 konkretiseras dessa i ett antal mål/utvecklingsområden per område, exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vidareutveckla digital kompetens • utveckla strategiskt jämställdhetsarbete • fokusera på lärande och lärprocesser • öka andelen elever som väljer de egna gymnasieskolorna
Beslutat om nyckeltal för att mäta måluppfyllelsen	Ja	<p>För målen redovisas uppföljning genom resultatindikatorer, exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elevenkäter (trygghet, trivsel, studiero, inflytande) • betygsresultat, examensgrad • närvarostatistik • andel behöriga lärare • Skolinspektionens elevenkät
Följt upp verksamheten löpande under året	Ja	Redovisning av systematiskt kvalitetsarbete skedde vid sammanträdena i oktober och december 2025.

Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måluppfyllelse	Ja	Enligt årsrapporten av systematiskt kvalitetsarbetet framgår flertal åtgärder som är kopplade till identifierade problemområden. Samtidigt konstateras att flera åtgärder befinner sig i ett tidigt skede, vilket innebär att deras effekter ännu inte kan bedömas.
Följt upp verksamheten i en årsrapport	Ja	Följdes upp vid sammanträdet i februari 2026.
Når målen för verksamheten	Delvis	<p>Övergripande kvalitet & organisation Delvis uppfyllda mål. Positiva resultat avseende digitalisering och behörighet. Samtidigt identifieras väsentliga brister kopplat till:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokalförsörjning, • Administrativa rutiner (närvarorapportering), • Brist på gemensamma standarder. <p>Trygghet, trivsel, studiero, normer & värden I huvudsak uppfyllda mål. Mycket höga resultat i enkäter, studiero över riksgenomsnittet. Jämställdhetsarbetet påbörjat men inte fullt ut genomfört.</p> <p>Måluppfyllelse & förutsättningar för lärande Delvis uppfyllda mål. Styrkor: likvärdig bedömning, stöd från lärare, IM-verksamhet. Utmaningar: sjunkande examensgrad vid vissa enheter och kvarstående könsskillnader i betyg.</p> <p>Delaktighet, inflytande & omvärld Delvis uppfyllda mål. Välutvecklad samverkan och APL. Elevinflytande visar förbättring men är fortsatt ett relativt svagare område</p>

2.3. Styrning och uppföljning av ekonomi

I nedanstående tabell har vi sammanställt våra iakttagelser avseende nämndens styrning och uppföljning av ekonomin. Tabellen syftar till att besvara revisionsfrågan om förbundsdirektionen har säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar.

Kontrollpunkter: Ekonomistyrning och uppföljning	Bedömning	Kommentar och hänvisning till protokoll
Beslutat om budget inom tilldelade ramar för innevarande år	Ja	Budgeten för 2025 fastställdes vid sammanträdet 2024-12-11 § 5.
Följt upp ekonomin löpande under året	Ja	Har följts upp i delårsrapporter per april och augusti. Per augusti prognostiserades ett underskott om - 9 917 tkr.
Vidtagit åtgärder vid indikationer på bristande måloppfyllelse avseende ekonomi	Ja	<p>I samband vid behandlingen av delårsrapport per april beslutade direktionen att uppdra direktionschef att komma med förslag på kostnadsdämpande åtgärder.</p> <p>Vid beslut om budget 2026 under sammanträdet i oktober 2025 presenterades en åtgärds- och prioriteringsplan för besparingar. Den omfattade bl.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avveckling av Restaurang- och livsmedelsprogrammet vid Malgomajskolan (beräknad nettobesparing ca 2 mkr/år från 2027, med gradvisa effekter under 2026), • Successiv anpassning av personalresurser i takt med minskat elevantal, • Effektivisering av lokalanvändning (bl.a. uppsägning av teorilokal), • Åtgärder för minskade kostnader för interkommunal ersättning, • Administrativa effektiviseringar i kansli och stödfunktioner <p>Direktionen beslutade även vid sammanträdet i december 2025 om en höjning av taxorna för interkommunal ersättning till följd av kostnadsökningar.</p> <p>Vid tiden för denna granskning pågår en översyn av förbundets ersättningsmodell då nuvarande modell uppges medföra utmaningar för förbundets ekonomi.</p>

Följt upp ekonomin i en årsrapport	Ja	Direktionen behandlade sin årsredovisning för 2025 vid sammanträdet i april 2026.
Når målen för ekonomin (inkl. budget)	Delvis	<p>För 2025 redovisar förbundet ett nollresultat. Medlemskommunerna har skjutit till 13 824 tkr i enlighet med konsortialavtal §16. Utan tillskott uppgår resultatet till -13 824 tkr.</p> <p>Förbundet redovisar således ett faktiskt verksamhetsunderskott av betydande storlek, och balanskravet uppfylls endast genom externa tillskott - inte genom egen ekonomisk bärkraft.</p> <p>Det ackumulerade underskottet växer markant från -7 815 tkr (2024) till -21 639 tkr (2025).</p> <p>Årsredovisningen visar att förbundet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▸ har ökande kostnadsmassa ▸ har otillräcklig kontroll över interkommunala ersättningar ▸ har ett växande ackumulerat underskott ▸ endast når nollresultat genom ägartillskott

2.4. Intern kontroll

I nedanstående tabell har vi sammanställt våra iakttagelser avseende nämndens interna kontroll. Tabellen syftar till att besvara revisionsfrågan om förbundsdirektionen har säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Kontrollpunkter: Intern kontroll	Bedömning	Kommentar och hänvisning till protokoll
Genomfört en riskanalys avseende verksamhet och ekonomi	Ja	Framgår i förbundsdirektionens internkontrollplan.
Beslutat om en internkontrollplan	Ja	Internkontrollplanen fastställdes vid sammanträdet i februari 2025.
Följt upp internkontrollplanen	Ja	Internkontrollplanen följdes upp vid sammanträdet i februari 2026.
Vidtagit åtgärder vid identifierade brister	Ej tillämpbar för bedömning	Avvikelser har ej rapporteras.

3. Sammanfattande bedömning

Vår sammanfattande bedömning utifrån vår översiktliga granskning är att förbundsdirektionen **delvis** säkerställt att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Vår bedömning grundar sig på följande:

Granskningsområde och revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Har förbundsdirektionen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige bestämt? (Baseras på avsnitt 2.2)	Delvis	Bedömningen baseras på att verksamhetsmål finns upprättade inom direktionsens systematiska kvalitetsarbete. Direktionen har löpande följt upp kvalitetsarbetet under sina sammanträden. Bedömningen baseras även på att förbundet sammantaget redovisar en delvis god måluppfyllelse.
Har förbundsdirektionen säkerställt att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar? (Baseras på avsnitt 2.3)	Delvis	Bedömningen baseras på att direktionen har beslutat om en budget och följt upp ekonomin via delårsrapporter och årsredovisning. Direktionen har beslutat om åtgärds- och prioriteringsplan för besparingar samt en höjning av interkommunal ersättning. För 2025 redovisar förbundet ett nollresultat med tillskott från medlemskommunerna. Utan tillskott uppgår resultatet till -13 824 tkr. Förbundet redovisar således ett faktiskt verksamhetsunderskott av betydande storlek, och balanskravet uppfylls endast genom externa tillskott och inte genom egen ekonomisk bärkraft.
Har förbundsdirektionen säkerställt en tillräcklig intern kontroll? (Baseras på avsnitt 2.4)	Ja	Bedömningen baseras på att direktionen har utifrån en riskanalys beslutat om en internkontrollplan och följt upp den. Inga avvikelser har rapporterats efter genomförda kontroller.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi förbundsdirektionen att:

- ▶ Fortsätta arbetet med att få förbundets ekonomi i balans utan tillskott från medlemskommunerna
- ▶ Fortsätta arbetet med att nå verksamhetsmålen i förbundets kvalitetsarbete

Vilhelmina april 2026

Samuel Larsson
Verksamhetsrevisor

Christer Brubäcken, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor